

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В БЮДЖЕТНОМУ СЕКТОРІ З УРАХУВАННЯМ НОВИХ ІТ-РІШЕНЬ

Сучасні інформаційні технології (ІТ) відіграють вирішальну роль у трансформації економічного аналізу в бюджетному секторі. Економічний аналіз в бюджетному секторі має важливе значення для ефективного управління державними фінансами, основними завданнями якого є контроль виконання бюджету, оцінка ефективності використання коштів, прогнозування витрат. Бюджетний аналіз відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності та ефективного управління ресурсами в умовах воєнного стану. Подолання викликів та впровадження сучасних методів аналізу допоможуть Україні ефективно протистояти кризі та забезпечити відновлення країни після війни.

Новітні ІТ-рішення для економічного аналізу – це використання інформаційних систем, таких як BAS для бюджетних установ, хмарні технології для оперативного доступу до даних та їх обробки, Big Data, аналітичні платформи для прогнозування витрат і доходів. Автоматизація економічного аналізу має такі переваги як точність розрахунків, швидкість обробки даних, інтеграція з іншими фінансовими системами і використання інформаційно-технологічного супроводу для бухгалтерського та управлінського аналізу. Впровадження ІТ-рішень може слугувати для підвищення кваліфікації фахівців у сфері цифрових технологій, введення єдиних стандартів для автоматизованого економічного аналізу, програм підтримки цифровізації бюджетного сектору.

Основні напрямки використання ІТ в економічному аналізі бюджетного сектора – це автоматизація збору та обробки даних, аналіз даних та моделювання, візуалізація даних та звітність, управління бюджетними ризиками, підтримка прийняття рішень. Системи електронного документообігу та інтегровані бази даних забезпечують автоматизований збір та обробку великих обсягів фінансової інформації з різних джерел і це дозволяє скоротити час на рутинні операції, мінімізувати помилки та зосередитися на аналітичній роботі. Сучасні аналітичні інструменти та платформи дозволяють проводити глибокий аналіз даних, виявляти тенденції, закономірності та проблемні зони в бюджетній сфері. За допомогою математичних моделей та прогнозних алгоритмів можна оцінювати вплив різних факторів на фінансовий стан бюджету та розробляти сценарії розвитку. Інструменти візуалізації даних, такі як графіки, діаграми та інтерактивні дашборди, дозволяють наочно представити результати аналізу та зробити їх більш зрозумілими для користувачів. Автоматизовані системи звітності забезпечують формування звітів різної складності та періодичності, що сприяє підвищенню прозорості та підзвітності в бюджетному секторі. ІТ-рішення дозволяють ідентифікувати, оцінювати та моніторити бюджетні ризики, такі як коливання доходів, зростання витрат, невиконання бюджетних програм тощо. За допомогою аналізу даних та моделювання можна розробляти стратегії управління ризиками та мінімізувати їх негативний вплив на фінансову стабільність. Результати економічного аналізу, представлені в зручному та доступному форматі, служать основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у бюджетній сфері. ІТ-системи можуть надавати рекомендації щодо оптимізації витрат, залучення додаткових ресурсів, підвищення ефективності бюджетних програм.

Запровадження сучасних ІТ-рішень в економічному аналізі бюджетного сектора дозволяє підвищити ефективність та оперативність аналітичної роботи, забезпечити точність та достовірність даних, можливість проведення глибокого та комплексного аналізу, покращити візуалізацію даних та звітність, ефективно управляти бюджетними ризиками, підтримувати прийняття обґрунтованих управлінських рішень, підвищити прозорість та підзвітність в бюджетному секторі. Автоматизація аналітичних процесів у бюджетному секторі є необхідним кроком до цифрової трансформації державного управління.

Використання нових ІТ-рішень, інформаційних систем (BAS, KBS), дозволяє підвищити прозорість, ефективність та оперативність аналізу бюджетних потоків. BAS (Budget Automation System) – система автоматизації бюджету, програмний комплекс, який забезпечує автоматизацію процесів бюджетного планування, виконання та контролю. KBS (Complex Budget Systems) – комплексні бюджетні системи, програмне забезпечення, яке охоплює широкий спектр функцій для управління бюджетними процесами. BAS та KBS є важливими інструментами для сучасного бюджетного аналізу. Їх використання дозволяє підвищити ефективність управління фінансами, забезпечити прозорість та підзвітність, а також приймати обґрунтовані рішення для досягнення стратегічних цілей. Ці системи допомагають органам державної влади та місцевого самоврядування ефективно управляти фінансовими ресурсами та забезпечувати виконання бюджетних програм. Автоматизація процесів сприяє поточному прогнозуванню, контролю витрат і запобіганню фінансовим ризикам, що є критичним місцем у поточних умовах управління державними фінансами.

Сучасні інформаційні системи BAS та KBS дозволяють автоматизувати аналіз бюджетних витрат, підвищуючи прозорість і контроль за використанням коштів, оптимізувати фінансове управління. Застосування ІТ-рішень в умовах військового стану дозволяють вирішувати проблеми і ускладнення швидкого збору, обробки та інтерпретації фінансової інформації. Підвищити ефективність державних фінансів можна за допомогою хмарних технологій та інтегрованих інформаційних систем, які більш ефективно прогнозують бюджетні надходження і витрати, мінімізуючи ризики фінансової кризи. Методологічні інновації, які поєднують класичні методи економічного аналізу з новими цифровими інструментами покращують вдосконалення управлінських рішень у бюджетному секторі.

Нові ІТ-рішення мають важливе значення для впровадження ефективних механізмів управління бюджетними ресурсами. Порівняння різних аспектів з точки зору економічного аналізу традиційного і із застосуванням ІТ-рішень (табл.1) показує, що застосування новітніх ІТ-рішень у бюджетному секторі значно ефективніше чим традиційний економічний аналіз і забезпечує оперативність, точність і прозорість фінансових процесів.

Таблиця 1.

Особливості економічного аналізу в бюджетному секторі з урахуванням нових ІТ-рішень

Аспект	Традиційний економічний аналіз	Економічний аналіз із застосуванням ІТ-рішень
Методи збору даних	Ручний збір даних, звітність на папері, табличні форми	Автоматизоване збирання даних через BI-системи, ERP, API
Швидкість аналізу	Тривалий процес через обробку великих обсягів паперової документації	Оперативний аналіз у режимі реального часу за допомогою Big Data
Точність	Висока ймовірність людських помилок	Мінімізація помилок за допомогою алгоритмів перевірки та AI
Формати звітності	Стандартні звіти у вигляді таблиці та текстових документів	Інтерактивні табло, графіки, аналітичні панелі
Прогнозування	Базується на історичних даних, без урахування складних кореляцій	Використання прогнозової аналітики, машинного навчання
Контроль бюджетних витрат	Вимагає ручної перевірки та аудиту	Автоматизований контроль за допомогою штучного інтелекту та блокчейну
Прозорість	Обмежена можливостями маніпуляції даними	Відкритість даних через блокчейн та цифрові платформи
Доступність	Обмежена для певного кола посадових осіб	Ширший доступ для аналітиків, керівників, громадськості (за рівним доступом)

Кібербезпека	Захист фізичних архівів, баз даних	Використання шифрування, багаторівневої авторизації, кіберзахисту
Інтеграція	Обмежена сумісність між різними відомствами	Інтегровані системи на основі хмарних технологій та API

Джерело: [1]

Економічний аналіз є ключовим інструментом управління, що забезпечує отримання ефективних рішень на основі глибокого аналізу даних. Він дає можливість оцінювати ефективність управлінських рішень, прогнозувати їх, контролювати економічні процеси. Аналіз базується на інформаційній взаємодії через прямі та зворотні інформаційні потоки, що дозволяє коригувати управлінські рішення. Головними рисами економічного аналізу є дослідження причинно-наслідкових зв'язків, об'єктивна оцінка ефективності діяльності, багатоваріантність рішень і практична цілеспрямованість. Застосування новітніх ІТ-рішень у сучасних умовах підвищує швидкість, точність та прозорість аналітичних досліджень.

Запровадження сучасних ІТ-рішень у сфері економічного аналізу є ключовим етапом цифрової трансформації державного управління. Традиційні методи обробки даних мають такі недоліки як низька швидкість, висока ймовірність помилок і недостатня прозорість. Використання цифрових технологій (BAS, KBS, ERP, хмарні сервіси, Big Data) дозволяє підвищити точність аналізу, покращити прогнозування витрат, посилити контроль за фінансами та забезпечити інтеграцію з державними системами.

Особливо це важливо в умовах воєнного стану, коли необхідно швидко приймати рішення та оптимізувати бюджетні витрати. Водночас цифровізація потребує вдосконалення методології аналізу, підвищення кваліфікації фахівців і розробки єдиних стандартів автоматизованого управління фінансами.

Використання сучасних ІТ-рішень є необхідною умовою для ефективного економічного аналізу в бюджетному секторі. Поєднання класичних методів економічного аналізу з новітніми ІТ-рішеннями збільшує ефективність використання бюджетних ресурсів, мінімізацію ризиків і підвищує фінансову прозорість, що закладає основу для сталого розвитку цифрової економіки державного сектора.

Перелік використаної літератури:

1. Гладченко Л. Бюджетний дефіцит і дотримання принципу збалансованості бюджетів під час війни. Modeling the development of the economic systems. 2024. № 4. С. 120–127. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-14-16> (дата звернення: 01.02.2025).
2. Заворітній М.В. Інноваційні рішення та оптимізація системи управлінської звітності на підприємстві. Investytsiyi praktyka ta dosvid. 2024. № 23. С. 122–129. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.23.122> (дата звернення: 01.02.2025).
3. Присяжнюк О., Безименний С. Інноваційні рішення в управлінні інвестиційними проектами. Економіка та суспільство. 2021. № 29. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-19> (дата звернення: 01.02.2025)

Будяков Г.В.

аспірант кафедри смарт-економіки
Київський національний університет технологій та дизайну

ІНТЕГРАЦІЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ БІЗНЕСУ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СТРАТЕГІЮ ІТ-АУТСОРСИНГУ

Оскільки компанії прагнуть постійного розвитку, бути конкурентоспроможними та ефективними, для оптимізації операційних процесів та бізнес-процесів з метою підвищення прибутку, у своїй діяльності використовують інструменти аутсорсингу. Аутсорсинг, як практика делегування певних бізнес-функцій стороннім постачальникам послуг, надає безліч переваг, які